

UNESCO/INTERPOL/ICOM-Kültürel Nesnelerin İnternet Üzerinden Yasadışı Satışı ile Mücadele Etmek İçin Temel Faaliyetler,2007,
(UNESCO/INTERPOL/ICOM- *Basic Actions Concerning Cultural Objects Being Offered For Sale Over the Internet, 2007*)

Referans: UNESCO: DG/4.6/CLT/CIH/MCO/184
IPSG:2007/182/SCA/DCO/WOA/KHK/bl

Sayın Bay/Bayan,

Kültürel mülkün, bir halkın kültürünün ve kimliğinin eşsiz tanığı ve geleceği için yeri doldurulamaz bir servet olduğundan dolayı, INTERPOL, UNESCO ve ICOM, bu tip malların yasa dışı ticaretindeki süregelen artışla ilgilenmektedir. Özellikle, 56 Üye Ülke'de yapılan INTERPOL araştırması tarafından son günlerde kanıtlandığı üzere, internet kullanılarak gerçekleştirilen kültürel nesnelerin yasadışı ticaretinin, hem o mülkün ait olduğu ülke (hırsızlığın gerçekleştiği ülke) hem de mülkün gittiği ülke için çok ciddi ve büyüyen bir sorun olduğu uluslar arası olarak tanınmıştır.

İnternette satışa sunulan kültürel nesnelerin öneminin, kökeninin ve özgünlüğünün oldukça değişken olduğu iyi bilinmektedir. Bazılarının sanatsal, tarihi veya kültürel değerleri bulunurken diğerlerinin yoktur; kökenleri yasal veya yasa dışı olabilir ve bazıları gerçek diğerleri ise taklit olabilir. Çoğu ülkede, ne tüm internet satışlarını denetleyecek ne de şüpheli satış tekliflerini soruşturacak araçlar bulunmamaktadır. Buna rağmen tüm ülkelerin, kültürel nesnelerin internet üzerinden yasadışı satışına, uygun önlemleri alarak karşılık vermeleri gerekir.

Bu konular 7 ve 8 Mart 2006'da, INTERPOL Genel Sekreterliği'nde gerçekleştirilen *INTERPOL Çalıntı Kültürel Mülk Üzerine Uzman Grup* üçüncü yıllık toplantısında tartışılmıştır. Katılımcılar internetin izlenmesinin aşağıdakiler gibi çeşitli zorlukları olduğu üzerine anlaşmıştır:

- satışa sunulan nesnelerin belirgin olmayan hacim ve çeşitliliği;
- kültürel nesnelerin internet üzerinden satışında olay yerlerinin ve platformların çokluğu;
- nesnelerin doğru dürüst tanımlanmasını engelleyecek bilginin eksikliği
- bir satış süresince kısa teklif verme zamanları sonucunda var olan sınırlı tepki zamanları
- kültürel nesnelerin internet üzerinden satışı için bir platform olarak görev yapan şirketlerin, kişilerin veya teşebbüslerin yasal statüleri;
- satışlarla ilgili yargılama yetkileri ile ilgili karmaşık durumlar ve
- satılan nesnelerin, aslında satıldığı internet platformundan farklı bir ülkede olması gerçeği

Bu toplantı sonucunda benimsenen tavsiye kararını takiben, INTERPOL, UNESCO ve ICOM şunların bir listesini geliştirmiştir:

Kültürel Nesnelerin İnternet Üzerinden Yasadışı Satışı ile savaşmak için Temel Faaliyetler

INTERPOL'E ve UNESCO'YA Üye Ülkeler ve ICOM Ulusal Komite bulunan Ülkeler şunları gerçekleştirmeye davet ediliyor¹:

1. Tüm internetten satış platformlarının, kültürel nesnelere satışı sayfalarında şu yasal uyarıyı yayınlamaları için güçlü bir şekilde teşvik edilmesi:

¹⁾ burada belirtilen Temel Faaliyetlerin ne UNESCO Genel Konferansı tarafından kanunlaştırılan birer "Tavsiye Kararı" ne de "Bildirim, Tüzük veya benzeri standart belirleyen araçlar" ne de Interpol Genel Kurulu "Kararı" olmadığını belirtelim.

" Satışa sunulan kültürel nesnelere ilgili ve onları satın almadan önce alıcılar: i) nesnenin yasal köken doğrulamasını kontrol ve talep etmeleri tavsiye edilir. Bu yasal doğrulama, ibraç edilmesi muhtemel nesnenin yasal olarak ithal (veya ibraç) edildiğinin kanıtlarını içeren belgeleri de içermelidir; ii) satıcının yasal mülkiyet hakkının kanıtını talep etmesi, herhangi bir şüphe durumunda ilk olarak menşe ülkesindeki ulusal makamlara, INTERPOL'e ve imkân dâhilinde ise UNESCO'ya veya ICOM'a başvurulması tavsiye edilmektedir.

2. İnternet platformlarının ilgili bilgiyi icra makamlarına sunması talep edilmeli ve onlarla şüpheli kültürel nesne satış teklifleri üzerine yapılacak soruşturmalarda işbirliği yapılmalı;
3. İnternet aracılığıyla yapılan satışları sürekli takip ve kontrol etmekle görevli ve aynı zamanda kültürel mülklerin korunmasıyla görevli, merkezi yetki makamı oluşturulmalıdır (ulusal polis kuvvetleri veya başka bir kurum içerisinde);
4. Aşağıdakileri gerçekleştirmek amacıyla, ulusal ve yabancı polis kuvvetleri ve INTERPOL ile olduğu gibi diğer yetkili ülkelerin yetkili makamları ile işbirliği yapılması:
 - a) İlgili bilgilerin INTERPOL Çalıntı Sanat Eserleri Veritabanı'na yüklenebilmesi için, tüm kültürel mülk hırsızlıklarının ve/veya yasadışı ele geçirmelerinin INTERPOL Ulusal Merkez Bürosuna rapor edildiğinden emin olmak;
 - b) Kültürel nesnelere hırsızlığı veya herhangi bir şekilde yasa dışı ele geçirilmesi ve aynı zamanda bunları izleyen, ulusal topraklara veya dışarıya, yapılan internet satışları hakkındaki bilgileri toplamak;
 - c) Kültürel nesnelere hızlı tanımlanabilmesini şu şekilde sağlamak: i) kültürel nesnelere fotoğrafları veya en azından tanımları, örneğin Nesne Kimlik (ID) standardı² ile dökümlerin güncel olduğundan emin olunması; ii) tavsiye edilen uzmanların bir listesini teyit etmek;
 - d) Şüpheli kültürel mülklerin kontrollerini gerçekleştirmek için özellikle INTERPOL Çalıntı Sanat Eserleri Veritabanı ve onla ilgili INTERPOL DVD'sini olmak üzere eldeki tüm araçları kullanmak;
 - e) Kültürel nesnelere internet üzerinden satışı ile ilgili tüm suç teşkil eden faaliyetleri takip etmek ve gerekli yasal işlemleri yapmak ve INTERPOL Genel Sekreterini çeşitli ülkeleri de içeren büyük soruşturmalardan haberdar etmek.
5. Kültürel nesnelere internet üzerinden satışı, söz konusu sağlayıcı ve elde edilen sonuçlarla ilgili sürdürülen kontroller üzerine istatistikler oluşturmak ve bilgiler kaydetmek;
6. Kültürel nesnelere yasal kökenlerine yönelik mantıklı bir şüphe olduğu durumda onlara anında el koymayı sağlayacak yasal önlemler almak;

²⁾ Sanat, antika ve eski eserleri tanımlama standardı olduğu gibi, ek bilgi içeren (ICOM, Getty ve UNESCO tarafından kabul edilen) bir uyarılama olan nesne Kimliği (ID), ICOM internet sitesinde mevcuttur (<http://icom.museum/object-id>).

7. Yasal kökenli el koyulmuş nesnelerin gerçek mal sahiplerine geri iade edilmesini garantilemek.

Bu *Temel Faaliyetleri* ülkenizdeki diğer ilgili makamlara iletirseniz minnettar kalırız. Bu çerçevede alınacak önlemlerden haberdar edilmeyi dileriz.

Eğer fazladan bilgiye veya açığa kavuşturmaya ihtiyacınız olursa lütfen INTERPOL, UNESCO veya ICOM ile iletişim kurunuz.

Bilgilerinize saygılarımızla arz ederiz.

Koichiro Matsura, UNESCO Genel Sekreteri
Ronald K. Noble, INTERPOL Genel Sekreteri
Alissandra Cummis, ICOM Başkanı

Translated from English into Turkish by Ahmet Akın, Voluntary Worker for FOCUH, 01 August 2007

KUMID Gönüllü çalışanı Ahmet Akın tarafından İngilizce'den Türkçe'ye tercüme edilmiştir. 1 Ağustos 2007